

Smile, u wordt gefilmd!

Camera's in het ziekenhuis

Van de bewakingscamera tot monitoring op intensieve zorg: de kans dat u als patiënt of bezoeker in het UZA op de gevoelige plaat wordt vastgelegd, is groot.

Wat mag en wat mag niet?

Het lijkt paradoxaal: door de sociale media delen we beelden en filmpjes van ons privéleven als nooit tevoren, maar tegelijk hechten we almaar meer belang aan ons recht op privacy. Dat stelt ook ziekenhuizen voor uitdagingen: hoe gaan we voorzichtig om met beelden van patiënten? De medische wereld legt zichzelf op dat vlak almaar strengere regels op.

Gefilmd voor uw gezondheid

'Het begint al bij de bewakings-

camera's die permanent de parking en de inkomhal van het ziekenhuis filmen', zegt prof. dr. Patrick Cras, diensthoofd neurologie en voorzitter van het ethisch comité van het UZA. 'Om veiligheidsredenen moet een ziekenhuis kunnen achterhalen wie er binnen- en buitenloopt. Maar niet alles kan zomaar: in de camerawet heeft de overheid vastgelegd hoe je met die beelden moet omgaan.' Die wet bepaalt onder meer dat de beelden op geen enkel moment bij niet-bevoegde personen mogen terechtkomen.

Daarnaast worden er ook heel wat beelden gemaakt om medische redenen. Zo worden patiënten op intensieve zorg, intensieve neonatologie en de beroerte-eenheid permanent gefilmd. Dat is nodig om hun gezondheidstoestand voortdurend in de gaten te kunnen houden, maar ook bij wijze van kwaliteitsbewaking. Stel dat een patiënt onverwacht achteruitgaat, dan kan de arts nadien nagaan wat er zich precies heeft afgespeeld. De camera's hangen op duidelijk zichtbare plaatsen.

Toestemming van de patiënt

Soms maken zorgverleners ook tijdens de behandeling beelden van patiënten of hun aandoening. Denk maar aan een verdachte moedervlek die moet worden opgevolgd, of een patiënt met bewegingsstoornissen die wordt gefilmd om de evolutie van zijn ziekte te documenteren. 'Door de smartphone kan tegenwoordig iedereen op elk moment een filmpje maken', zegt Cras. 'Dat is handig, maar doet ook vragen rijzen: waar worden die beelden bewaard, en voor hoe lang? Is dat

filmmateriaal voldoende beveiligd zodat het niet zomaar in verkeerde handen kan belanden? En heeft de patiënt zijn toestemming gegeven om die beelden te maken?'

De gulden regel is dat een arts altijd de toestemming van de patiënt nodig heeft om beelden te mogen maken. De patiënt hoeft niet altijd een formulier voor geïnformeerde toestemming te ondertekenen: een mondelinge goedkeuring volstaat, behalve als de arts de beelden ook voor onderwijs of voor publicatie wil gebruiken.

Selfies met medewerkers, bewakingsbeelden, monitoring van zwaar zieke patiënten, beelden zijn overal aanwezig in het ziekenhuis.

Verschijnen in een vakblad

Een stap verder is het gebruik van patiëntenbeelden voor een ander doel dan de behandeling. Zo kunnen beelden interessant zijn als les- of illustratiemateriaal tijdens een college, op een congres, voor een eindwerk of in een publicatie. Cras: 'Beelden en foto's van patiënten vallen mee onder het beroepsgeheim. Dat betekent dat patiënten ook voor dat soort gebruik hun toestemming moeten geven, liefst

nodig zijn om de ziekte of symptomen te documenteren voor het onderzoek, maar ook bij wijze van kwaliteitscontrole. Uitzonderlijk moet de onderzoeker beeld- of geluidsopnames maken van alle gesprekken die hij of zij in het kader van de studie met de patiënten heeft gevoerd. Zo kan achteraf worden gecontroleerd of de studie wel correct is verlopen. Ook voor die beelden of opnames moeten patiënten hun toestemming geven.

Camerabewaking

of foto's kunnen ook een medische functie hebben

schriftelijk. Sommige diensten vragen daarom standaard aan hun patiënten of gemaakt beeldmateriaal eventueel mag worden aangewend voor wetenschappelijk onderzoek of een publicatie. In het ethisch comité krijgen we soms vragen rond zulk beeldgebruik.'

Soms maken zorgverleners ook beelden van patiënten in het kader van een klinische studie. Dat kan

Zorgverleners in beeld?

En wat als u als patiënt of familielid zelf opnames wilt maken, bijvoorbeeld foto's of filmopnames tijdens een bevalling? Dat is toegelaten, zolang er geen zorgverleners in beeld komen. Is dat wel het geval, dan moet u toestemming vragen. 'Hetzelfde geldt voor geluidsopnames', vervolgt Cras. 'Als je het gesprek met je arts wilt registreren, moet je dat vooraf vragen. Sommige artsen staan daar heel weigerachtig tegenover uit vrees dat patiënten de opnames zullen misbruiken. Anderen moedigen het net aan omdat patiënten de meegedeelde informatie zo later opnieuw kunnen beluisteren. De patiënt mag de opnames hoe dan ook alleen persoonlijk of in familiekring gebruiken.' ©